

Aika keskiviikko 22.4.2015 klo 17.30–19.10

Paikka Vantaan seurakuntayhtymän palvelukeskus, yhteisen kirkkoneuvoston kokoushuone, Unikkotie 5 (4. krs), Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet Silvast Janne puheenjohtaja
Ahlroth Riitta
Eklöf Jan-Erik saapui kello 18.09 68 §:n aikana
Hilli Heikki
Huvila Raimo varapuheenjohtaja
Jääskeläinen Markku J.
Kalliokoski Seppo
Karhunen Anneli
Lehmuskallio Paula
Nieminen Markku
Roman-Lagerspetz Sari saapui kello 18.56 69 §:n aikana
Tulosmaa Eero

Poissa Eklund Tarja

Yhteinen kirkkovaltuusto Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo puheenjohtaja
Weckman Markku varapuheenjohtaja

Esittelijä Tuohimäki Juha yhtymän johtaja

Valmistelijat Salmi Pontus yhteisen seurakuntatyön johtaja
Turunen Sari kiinteistöjohtaja
Venho Juha talouspäällikkö

Muut osanottajat Fagerudd Martin kirkkoherra
Latikka Laura Maria kirkkoherra
Nevala Jukka kirkkoherra
Pöntinen Hannu kirkkoherra
Yrjölä Pirkko kirkkoherra

Harviainen Katriina tiedotuspäällikkö
Savioja Anita lakimies, sihteeri

Kokousasiat:

59 §	Kokouksen avaus.....	3
60 §	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.....	3
61 §	Pöytäkirjan tarkastajien valinta.....	3
62 §	Pöytäkirjan tarkastus.....	3
63 §	Toimitetun esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi.....	3
64 §	Vantaan seurakuntayhtymän palvelukeskuksen ilmoituksia.....	3

Liite 1: Vantaan Laurin toimitusneuvoston muistio

Liite 2: Matkaraportti

Liite 3: Yhteisen seurakuntatyön johtokunnan pöytäkirja 2/2015

Liite 4: Päätökset

Kiinteistö- ja tilapalvelujen esittelyt

65 §	Kiinteistökehitysjohtaja Olavi Jaskaran irtisanoutuminen 1.9.2015 alkaen.....	4
------	---	---

Talouspalvelujen esittelyt

66 §	Selvitysmiehen ilmoitus	5
------	-------------------------------	---

*Liite 5: Selvitysmies Jukka Laitasalon Vantaan seurakuntayhtymälle osoittama kirje
25.3.2015, Sofia Pankki Oyj, selvitystilassa*

67 §	Talouspalveluiden määräaikaisten kirjanpitäjän ja kirjanpitäjä-kassanhoitajan työsuhteiden jatkaminen	5
------	--	---

Liite 6: Kirjanpitäjän tehtäväkuvaus

Liite 7: Kirjanpitäjä-kassanhoitajan tehtäväkuvaus

68 §	Vahvistusilmoituskirje tilintarkastajalle.....	7
------	--	---

Liite 8: Vahvistusilmoituskirje tilintarkastajalle

69 §	Selvityspyyntö Vantaankosken seurakunnan vuoden 2014 tilinpäätöksen alijäämän kattamisesta ja selvityspyyntö Tikkurilan, Korson, Hakunilan, Rekolan ja Hämeenkyllän seurakunnilta sekä yhteiseltä seurakuntatyön yksiköiltä nettomenokehysten ylijäämän käytön suunnittelusta.....	8
------	---	---

70 §	Vuoden 2016 käyttötalouden nettomenokehys ja talousarvion 2016 ja toiminta- ja taloussuunnitelman 2016 - 2018 laadintaohje.....	9
------	--	---

Liite 9: Talousarvion 2016 ja toiminta- ja taloussuunnitelman 2016-2018 laadintaohje

Yhteisen seurakuntatyön palvelujen esittelyt

71 §	Lasten turvallisuutta edistävät toimintatavat ja rikostaustan selvittäminen Vantaan seurakuntien vapaaehtoistyössä - toimintaohjeen hyväksyminen.....	10
------	--	----

*Liite 10: Toimintaohje Lasten turvallisuutta lisäävät toimintatavat ja vapaaehtoisen
rikostaustan selvittäminen Vantaan seurakunnissa*

59 § Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja piti alkuhartauden.

60 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Esitys Kokous todetaan laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös Esityksen mukaan.

61 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Esitys Pöytäkirjan tarkastajiksi ehdotetaan valittaviksi Seppo Kalliokoski ja Anneli Karhunen.

Päätös Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Seppo Kalliokoski ja Anneli Karhunen.

62 § Pöytäkirjan tarkastus

Esitys Pöytäkirja on valmis tarkastettavaksi tiistaina 28.4.2015 klo 12.00 Vantaan seurakuntayhtymän palvelukeskuksessa, Unikkotie 5, Tikkurila.

Päätös Esityksen mukaan.

63 § Toimitetun esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Esitys Toimitettu esityslista hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi.

Käsittely Puheenjohtaja Silvast esitti, että pöydälle jaetut 64 §:ään liittyvä talouskatsaus ja 70 §:ään liittyvät liitteet otetaan käsittelyn pohjaksi.

Päätös Esityksen mukaan.

64 § Vantaan seurakuntayhtymän palvelukeskuksen ilmoituksia

Esitys Yhteinen kirkkoneuvosto merkitsee tiedoksi

1. Helsingin hiippakunnan hiippakuntavaltuuston päätös Vantaan seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston aloitteeseen sähköisen äänestyksen käyttöön ottamisesta seurakuntavaaleissa

Helsingin hiippakunnan hiippakuntavaltuusto on käsitellyt 12.2.2015/10 § Vantaan seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston 10.12.2014/231 § tekemää aloitetta sähköisen äänestyksen käyttöön ottamisesta seurakuntavaaleissa.

Hiippakuntavaltuusto on jättänyt aloitteen raukeamaan, koska asia on jo ollut kirkolliskokouksessa ja se on lähettänyt asian Kirkkohallituksen tutkittavaksi. Asiasta on annettu kirkolliskokouksen yleisvaliokunnan mietintö 1/2014.

2. Helsingin hiippakunnan tuomiokapitulin päätös Vantaan seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston ohjesäännön vahvistamisesta

Helsingin hiippakunnan tuomiokapituli on 31.3.2015 päättänyt vahvistaa Vantaan seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston ohjesäännön.

3. Vantaan Laurin toimitusneuvoston muistio 1/2015

Liite 1: Vantaan Laurin toimitusneuvoston muistio

4. Matkaraportti kirkkoherrojen kokouksen seminaarimatkasta Lontooseen 18. - 21.3.2015

Liite 2: Matkaraportti

5. Talouskatsaus

6. Johtokunnan pöytäkirjat

- yhteisen seurakuntatyön johtokunta 2/2015

Liite 3: Yhteisen seurakuntatyön johtokunnan pöytäkirja 2/2015

7. Yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtajan ja viranhaltijoiden päätöksiä

Liite 4: Päätökset

8. Kirkkohallituksen yleiskirjeet

9/2015

Kansallinen veteraanipäivä 27.4.2015

Kirkkohallituksen yleiskirjeet ovat luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa <http://evl.fi/yleiskirjeet>

Päätös

Esityksen mukaan.

Kiinteistö- ja tilapalvelujen esittelyt

65 § Kiinteistökehitysjohtaja Olavi Jaskaran irtisanoutuminen 1.9.2015 alkaen

Kiinteistökehitysjohtaja Olavi Jaskara on irtisanoutunut kiinteistökehitysjohtajan virasta jäädäkseen eläkkeelle 1.9.2015 alkaen. Vuosilomien vuoksi hänen viimeinen työpäivänsä on 16.6.2015.

Kiinteistökehitysjohtajan virkaa ei tulla täyttämään uudelleen viranhaltijan eläköidyttyä, vaan työtehtävät tullaan jakamaan kiinteistöjohtajan ja ylläpitöpäällikön kesken.

Olavi Jaskaran irtisanoutumisilmoitus on nähtävänä kokouksessa. (ST)

- Yhtymän johtajan esitys Yhteinen kirkkoneuvosto päättää
1. merkitä tiedoksi Olavi Jaskaran eron kiinteistökehitysjohtajan virasta 1.9.2015 alkaen
  2. esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se päättää lakkauttaa kiinteistökehitysjohtajan viran 1.9.2015 alkaen.
- Päätös Esityksen mukaan.

Talouspalvelujen esittelyt

66 § Selvitysmiehen ilmoitus

Selvitysmies Jukka Laitasalo on toimittanut 25.3.2015 päivätyn päivityksen Sofia Pankki Oyj:n selvitystilamenettelyn edistymisestä. Selvitys on esityslistan liitteenä. (JV)

Liite 5: Selvitysmies Jukka Laitasalon Vantaan seurakuntayhtymälle osoittama kirje 25.3.2015, Sofia Pankki Oyj, selvitystilassa

- Yhtymän johtajan esitys Yhteinen kirkkoneuvosto päättää merkitä tiedoksi selvitysmies Jukka Laitasalon kirjeessä 25.3.2015 esittämän päivityksen Sofia Pankki Oyj:n selvitystilamenettelyn edistymisestä.
- Päätös Esityksen mukaan.

67 § Talouspalveluiden määräaikaisten kirjanpitäjän ja kirjanpitäjä-kassanhoitajan työsuhteiden jatkaminen

Vantaan seurakuntayhtymän palvelukeskuksessa on jo vuosien ajan kehitetty talous- ja henkilöstöhallinnon palveluprosesseja keskitetyn mallin mukaisesti, jolloin asioita hoidetaan mahdollisimman paljon sähköisesti (mm. ostolaskujen sähköinen kierrätys ja sähköinen matkalaskujärjestelmä ovat olleet käytössä ja vuosia). Tämä on antanut mahdollisuuden myöskin minimoida keskitetyn henkilöstö- ja taloushallinnon henkilöstömäärän, jolloin nyt Kipaan siirryttäessä henkilöstömenojen säästöjä voidaan toteuttaa vain vähän ja nekin pidemmän aikavälin kuluessa.

Taloushallinnon vakanssit

1. talouspäällikkö (virkasuhteinen)
2. taloussuunnittelija (työsopimussuhteinen)
3. pääkirjanpitäjä (työsopimussuhteinen)
4. kirjanpitäjä (määräaikainen; päättyy 30.6.2015) - esitetään jatkettavaksi 31.12.2017 asti
5. kirjanpitäjä-kassanhoitaja (määräaikainen; päättyy 30.6.2015) - esitetään jatkettavaksi 31.12.2016 asti

6. taloussihteeri (määräaikainen; päättyy 31.8.2015).

Yksi kirjapitäjän tehtävä on lakkautettu vuonna 2011.

Nykyisin talouspalveluissa työskentelee talouspäällikön lisäksi työsopimussuhteinen pääkirjanpitäjä Terttu Pääkkönen (toistaiseksi voimassa oleva työsuhde), työsopimussuhteinen taloussuunnittelija Arto Alho, työsopimussuhteinen kirjanpitäjä Liisa Maikkula (määräaikainen 1.6.2011-30.6.2015) ja työsopimussuhteinen kirjanpitäjä Kirsi Lindstén (määräaikainen 30.6.2015 asti). Lisäksi talouspalveluissa on taloussihteeri Anne Salenius (määräaikainen 24.11.2014-31.8.2015).

Kirjanpitäjä Liisa Maikkula on ollut määräaikaisissa työsuhteisissa yhteisen kirkkoneuvoston päätöksillä 1.6.2011–31.12.2012 (KN 30.3.2011/66 §), 1.1.2013-31.3.2014 (KN 23.5.2012/89 §) ja 1.4.2014- 30.6.2015 (KN 11.12.2013/226 §). Tehtävän vaatavuusryhmä on 501.

Yhteinen kirkkoneuvosto päätti 26.3.2014/66 § palkata talouspalveluihin määräaikaisen työsopimussuhteisen kirjanpitäjä-kassanhoitajan 30.6.2015 asti. Yhteinen kirkkoneuvosto valitsi 23.4.2014/95 § tehtävään Kirsi Lindsténin. Tehtävän vaatavuusryhmä on 403.

Vantaan seurakuntayhtymä on siirtynyt Kipan asiakkaaksi 1.1.2015 alkaen. Kipalta on otettu käyttöön palkanlaskennan, matkalaskun, ostolaskun ja osin kirjanpidon palvelut. Myyntilaskutus, hautakirja ja kiinteistöjärjestelmä on seurakuntayhtymän palvelukeskuksen omassa hoidossa. Palkanlaskennanjärjestelmä toimii, mutta on aiheuttanut seurakunnissa ja yksiköissä uuden hajautetun järjestelmän vuoksi haasteita. Matkalaskun käyttöönotto on sujunut hitaasti mutta hallitusti. Ostolaskukierto aiheuttaa tarkastajille ja hyväksyjille suuren haasteen, koska Kipasta tulee runsaasti oikaistavaa esimerkiksi tilinumeroiden osalta. Tarkastajien uutena tehtävänä on myös ostolaskujen tiliointi. Kirjanpidon palvelu Kipasta on kirjavaa ja aiheuttaa seurakuntayhtymän palvelukeskuksessa paljon tarkastettavaa ja valvottavaa. Kaikista korjauksista joudutaan tekemään muistiotosite. Kipan akkunassa tehtävät muistiotositeprosessit on laadittu pienelle seurakunnalle. Niistä aiheutuu meille hitautta ja ns. JIRA-pyyntöjä, joilla tehdään muutoksia Kipassa. Taloushallinto tekee yhtymän talouteen liittyvät JIRA-pyyntöjä keskitetysti. Aiemmin pystyimme korjaamaan virheet itse välittömästi. Taloushallinnon puolella Kipan tulo ei ole vähentänyt vastuita, vaan muokannut niitä. Taloushallinnossa korostuu seurakuntien ja yhteisten palveluiden yksiköiden asiakaspalvelu, neuvonta, opastus ja valvonta Kipaan liittyvissä asioissa. Tämän lisäksi talousyksikkö hoitaa yhtymän talouden yhteydenpitotehtävät Kipaan päin. Hyvin tärkeänä uutena ulottuvuutena on tullut Kipan toimien valvonta. Toiminnan volyyymi ja suoritteet ovat pysyneet samalla tasolla.

Edellä mainituilla perusteilla kirjanpitäjän tehtävää on tarpeen jatkaa määräaikaisena vuoden 2017 loppuun asti. Tehtävänkuvausta on muutettu Kipaan liittyvistä tehtävistä johtuen. Tehtävän palkkaus ei muutu. Oheisena uusi tehtävänkuvaus.

Liite 6: Kirjanpitäjän tehtävänkuvaus

Edellä mainituilla perusteilla määräaikaista kirjanpitäjä-kassanhoitajan tehtävää on tarpeen jatkaa määräaikaisena vuoden 2016 loppuun asti. Tehtävänkuvausta on muutettu Kipaan liittyvistä tehtävistä johtuen. Tehtävän palkkaus ei muutu. Oheisena uusi tehtävänkuvaus.

Liite 7: Kirjanpitäjä-kassanhoitajan tehtävänkuvaus

Yhteinen kirkkoneuvosto hyväksyi kokouksessaan 5.3.2014/46 § projektisuunnitelman Vantaan seurakuntayhtymän siirtymisestä Kirkon palvelukeskuksen asiakkaaksi. Projektin pitkän aikavälin tavoitetilä vuoteen 2018 mennessä on, että toimintamalleja uudistamalla vakinaisten työntekijöiden määrä palkanlaskennan ja kirjanpidon tehtävissä vuoteen 2018 mennessä on vähentynyt 4,5 vakanssilla. Nyt tehtävä päätös on tämän projektisuunnitelman tavoitteiden mukainen.

Toteutuneet ja odotettavissa olevat henkilöstömuutokset henkilötyövuosina

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
Palkanlaskennan tehtävät	0	0,3	-0,8	-0,5	0,0	-2,0	0,0	-3,5
Kirjanpidon tehtävät	0	0,82	-0,82	0	-1	0	0	-1,0
Muut talouteen liittyvät tehtävät	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	1,1	-1,62	-0,50	-1	-2	0	-4,5

Yhtymän johtajan esitys Yhteinen kirkkoneuvosto päättää

1. jatkaa kirjanpitäjä Liisa Maikkulan määräaikaista työsuhdetta 1.7.2015- 31.12.2017; määräaikaisuuden perusteena on Kipan siirtymävaiheen tehtävät
2. jatkaa kirjanpitäjä-kassanhoitaja Kirsi Lindsténin määräaikaista työsuhdetta 1.7.2015 - 31.12.2016; määräaikaisuuden perusteena on Kipan siirtymävaiheen tehtävät.

Päätös Esityksen mukaan.

68 § Vahvistusilmoituskirje tilintarkastajalle

Vantaan seurakuntayhtymän tilintarkastaja on pyytänyt yhteiseltä kirkkoneuvostolta kansainvälisen tilintarkastusstandardin 580 mukaista vahvistusilmoitusta, joka koskee vuodelta 2014 laadittua tilinpäätöstä.

Kirjallinen vahvistusilmoitus ei millään tavalla lisää yhteisen kirkkoneuvoston tai sen esittelijöiden vastuuta yli sen, mikä heillä on lainsäädännön mukaan. Kirjallinen vahvistusilmoitus ei myöskään muuta tilintarkastajan lakisääteistä vastuuta. Kirjallisen vahvistusilmoituksen hankkiminen standardin edellyttämällä tavalla auttaa kuitenkin tilintarkastajaa dokumentoimaan tekemänsä tilintarkastuksen hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

Liitteenä on luonnos tilintarkastajalle annettavaksi Vantaan seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston laatimaksi vahvistusilmoituskirjeeksi, jonka allekirjoittavat yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtaja ja yhtymän johtaja. (JT)

Liite 8: Vahvistusilmoituskirje tilintarkastajalle

Yhtymän johtajan esitys Yhteinen kirkkoneuvosto

1. päättää hyväksyä liitteenä olevan vahvistusilmoituskirjeen annettavaksi Vantaan seurakuntayhtymän tilintarkastajalle
2. valtuuttaa yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtaja Janne Silvasin ja yhtymän johtaja Juha Tuohimäen allekirjoittamaan vahvistusilmoituskirjeen.

Päätös Esityksen mukaan.

69 § Selvityspyyntö Vantaankosken seurakunnan vuoden 2014 tilinpäätöksen alijäämän kattamisesta ja selvityspyyntö Tikkurilan, Korson, Hakunilan, Rekolan ja Hämeenkylässä seurakunnilta sekä yhteiseltä seurakuntatyön yksiköiltä nettomenokehityksen ylijäämän käytön suunnittelusta

Yhteiselle kirkkovaltuustolle on talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti tehty esitys vuoden 2014 käyttötalouden ylijäämien suurien summien myöntämisestä lisämäärärahana vuodeksi 2015. Täytäntöönpano-ohjeessa mainitaan, että siirtyvät erät on otettava huomioon tehtäessä lopullisia määrärahojen käyttösuunnitelmia kullekin vuodelle ja että siirtyvien erien ollessa suuria, on myös valtuustolle annettava selvitys siitä, miten seurakunta tai muu yksikkö aikoo tilanteessa menetellä.

Yhteinen kirkkoneuvosto päätti kokouksessaan 18.5.2011/107 §, että silloin, kun ylijäämä on yli 5 % toteutuneesta nettomenosta, ja aina kun seurakunnalla tai yksiköllä on alijäämää, on yhteiselle kirkkovaltuustolle annettava selvitys siitä, miten seurakunta tai muu yksikkö aikoo tilanteessa menetellä. Selvityksen antaa seurakuntaneuvosto tai johtokunta ja asia esitellään yhteiselle kirkkoneuvostolle, joka tekee esityksen yhteiselle kirkkovaltuustolle.

Tikkurilan, Korson, Hakunilan, Rekolan ja Hämeenkylässä seurakunnilla sekä yhteisen seurakuntatyön yksiköllä oli edellisen vuoden nettomenokehityksen ylijäämää. Näiltä yksiköiltä pyydetään suunnitelma jäämän käyttämisestä.

Vantaankosken seurakunnalla alijäämä on suuri suhteessa talousarvion määrärahaan. Vantaankosken seurakunnalla jäämä on -232 743 euroa ja 8 % vuoden 2014 toteutuneesta nettomenosta.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeeseen viitaten pyydetään Vantaankosken seurakunnalta selvitys talousarvioalijäämästä ja Tikkurilan, Korson, Hakunilan ja Hämeenkylässä seurakunnilta sekä yhteisen seurakuntatyön yksiköiltä talousarvioalijäämästä toukokuun 8. päivään mennessä. Yhteinen kirkkoneuvosto käsittelee selvitykset toukokuun kokouksessa ja antaa selvityksen edelleen yhteiselle kirkkovaltuustolle. (JV)

Yhtymän johtajan esitys Yhteinen kirkkoneuvosto päättää pyytää Vantaankosken seurakunnalta selvitystä, miten seurakunta aikoo menetellä tilanteessa, jossa sillä on alijäämää edellisiltä vuosilta. Lisäksi pyydetään selvitystä Tikkurilan, Korson, Hakunilan ja Hämeenkylässä seurakunnilta sekä yhteisen seurakuntatyön yksiköltä talousarvioylijäämän käyttämisestä. Selvitykset tulee toimittaa talouspäällikkö Venholle 8.5.2015 mennessä.

Päätös Esityksen mukaan.

70 § Vuoden 2016 käyttötalouden nettomenokehys ja talousarvion 2016 ja toiminta- ja taloussuunnitelman 2016 - 2018 laadintaohje

Talousarvion laadinnan lähtökohdaksi yhteinen kirkkoneuvosto päättää keväällä niin kutsutusta talousarviokehuksesta. Käytännössä tämä tarkoittaa toimintaa varten varattavien käyttötalousmenojen enimmäismäärän rajaamista. Menokehysten määrittelyllä varmistetaan talouden tasapainon säilyminen talousarvioprosessin aikana.

Talouden kehitystä on lähestytty arvioimalla vero- ja toimintatulojen sekä henkilöstö- ja kiinteistökulujen kehitystä pitkällä aikavälillä. Kyseessä on nyt menokehysesitys seurakunnille ja yhteisten palveluiden yksiköille vuodeksi 2016.

Pitkällä aikavälillä kansantalouden (BKT) odotetaan kasvavan keskimäärin prosentin vuosivauhtia, inflaation vuosimuutoksen pysyvän alle kahden prosentin, kotitalouksien reaaliansioiden kasvun pysähtyneen ja työttömyysasteen nousseen yli kymmenen prosentin.

Kirkkoon kuulumisprosentin arvioidaan laskevan noin 1,5 prosenttiyksikköä vuodessa ja seurakuntien yhteisen jäsenmäärän oletetaan vähenevän myös noin 1,5 prosenttia. Tämän pohjalta arvioitu kehitys Vantaan seurakuntayhtymän kokonaistaloudessa vuodeksi 2016 merkitsee, että kirkollisveron tuoton arvioidaan vähenevän 2,7 % vuoden 2015 talousarvioon verrattuna.

Yhteisöverotuoton arvioidaan laskevan noin 4,7 % vuoden 2015 talousarvioon verrattuna. Toimintatuottojen odotetaan vähenevän noin 3,9 % vuoden 2015 talousarvioon verrattuna. Henkilöstömenojen arvioidaan lisääntyvän alle 1,0 % ja muiden ulkoisten toimintamenojen lisääntyvän 1,6 % talousarvioon 2015 verrattuna. Käyttötalouden ulkoisten ja sisäisten erien mukaan lasketun nettomenon (=nettomenokehys) lisääntyminen on 1,9 % verrattuna vuoden 2015 talousarvioon. Voimassa oleva kirkon virka- ja työehtosopimus päättyy 31.1.2017.

Talousarviosuunnittelussa käytetään seurakunnissa kuitenkin nettomenon (=nettomenokehys) laadinnassa muutoksena 0,0 %, kuitenkin niin, että seurakuntien välillä muutosta aiheuttavat väestön muutokset. Muutokset on tarkemmin kuvattu talousarvion laadintaohjeessa sivulla 9. Talousarviosuunnittelussa käytetään yhteisten palveluiden yksiköissä myös nettomenon (=nettomenokehys) laadinnassa muutoksena 0,0 %.

Vuosikate-ennuste edellä kuvatuilla muuttujilla vuodeksi 2016 on tuloslaskelman mukaan 3,0 miljoonaa euroa, joka on 1 204 000 euroa vähemmän kuin vuoden 2015 talousarviossa. Vuosikate-ennuste riittäisi kattamaan odotettavissa olevat poistot. (JT/JV)

Liite 9: Talousarvion 2016 ja toiminta- ja taloussuunnitelman 2016-2018 laadintaohje

Yhtymän johtajan esitys Yhteinen kirkkoneuvosto antaa liitteen mukaisen talousarvion 2016 ja toiminta- ja taloussuunnitelman 2016 - 2018 laadintaohjeen sekä hyväksyy Vantaan seurakuntayhtymän vuoden 2016 talousarvion käyttötalousosan laadinnan perustaksi 23,0 miljoonan euron suuruisen nettomenokehyyksen.

Päätös Esityksen mukaan.

Yhteisen seurakuntatyön palvelujen esittelyt

71 § Lasten turvallisuutta edistävät toimintatavat ja rikostaustan selvittäminen Vantaan seurakuntien vapaaehtoistyössä - toimintaohjeen hyväksyminen

Asian tausta

Toukokuussa 2014 voimaan tullut laki lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä (148/2014) koskee lasten parissa tehtävää vapaaehtoistyötä. Laki mahdollistaa vapaaehtoistoiminnan järjestäjälle mahdollisuuden tietyin edellytyksin selvittää vapaaehtoisen rikostaustan.

Vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä Vantaan seurakunnissa on jo ennen lain voimaantuloa ollut puhetta Suurella sydämellä -vapaaehtoisprojektin puitteissa. Suunnittelun aikana on haluttu varmistua siitä, missä tilanteissa ja keiltä vapaaehtoisilta rikostaustan selvittämistä voidaan pyytää. Lisäksi oli erityisen tärkeää varmistua siitä, mitä toimia se vaatii Vantaan seurakuntien yleisten vapaaehtoistoimintojen ohjeistuksen tasolla.

Rikostaustan selvittämisestä käydyn keskustelun ja suunnittelun yhteydessä on noussut tärkeäksi toimenpiteeksi kirjata lasten turvallisuutta edistävät toimenpiteet Vantaan seurakunnissa. Lasten turvallisuutta ja koskemattomuutta edistetään parhaiten toimintatapoja kehittämällä. Vapaaehtoisen rikostaustan selvittäminen on vain täydentävä, lasten turvallisuutta varmistava toimenpide.

Oikeusrekisterikeskukselta on mahdollista pyytää vapaaehtoisten rikostaustaselvitys, kun toiminnan järjestäjällä on olemassa toimintaohje lasten turvallisuutta edistävistä toimenpiteistä ja rikostaustan selvittämisestä.

Vapaaehtoisen rikostaustan selvittämisen reunaehdot

Lain mukaan vapaaehtoistoiminnan järjestäjällä on oikeus, mutta ei velvollisuutta, pyytää oikeusrekisterikeskukselta rikosrekisterilaissa

tarkoitettua rikosrekisteriotetta vapaaehtoisesta. Vapaaehtoistoiminnan luonteen vuoksi rikostaustatöiden pyytäminen on vapaaehtoistoiminnan järjestäjälle vapaaehtoista.

Oikeus pyytää rikosrekisteriotetta vapaaehtoisesta on silloin, jos vapaaehtoistehtävän järjestäjä on antamassa vapaaehtoiselle tehtävän, johon kuuluu:

- 1) säännöllisesti ja olennaisesti alaikäisen opetusta, ohjausta, hoitoa, huolenpitoa tai muuta yhdessäoloa alaikäisen kanssa;
- 2) henkilökohtainen vuorovaikutus alaikäisen kanssa; ja
- 3) tehtävän hoitaminen yksin tai sellaisissa olosuhteissa, joissa alaikäisen henkilökohtaista koskemattomuutta ei tämän lain 4 §:ssä tarkoitetuista toimituksista huolimatta voida kohtuudella turvata.

Tärkeää on huomioida myös se, että vapaaehtoisen rikostausta voidaan selvittää vain 1.5.2014 tai sen jälkeen aloittaneilta vapaaehtoisilta tai joiden tehtävänkuva on 1.5.2014 jälkeen muuttunut sellaiseksi, että otteen pyytäminen on lain mukaista.

Lasten turvallisuutta edistävät toimintatavat ja rikostaustan selvittäminen toimintaohjeen suunnitteluprosessi

Vantaan seurakuntien Lasten rikostaustan edistävät toimintatavat ja rikostaustan selvittämisen -toimintaohje on syntynyt seuraavanlaisen suunnitteluprosessin tuloksena:

15.1.2013

Suurella sydämellä -projektin ohjausryhmä kävi alustavaa keskustelua vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä.

10.4.2014

Kirkkohallituksen yleiskirjeessä nro 12/2014 annettiin esimerkkejä lain soveltamisesta seurakunnissa ja nämä tekijät otettiin huomioon oman ohjeistuksen valmistelussa.

1.5.2014

Laki lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä tuli voimaan.

8.5.2014

Suurella sydämellä -ohjausryhmä ohjeisti selvittämistyön suorittamisen siitä, missä yhteyksissä rikosrekisteriotetta tarvitaan. Projektikoordinaattori Heikki Heikurinen valtuutettiin tekemään alustavan kartoituksen.

18.9.2014

Suurella sydämellä -ohjausryhmä päätti koota työryhmän suunnittelemaan toimintaohjetta. Työryhmään valittiin projektikoordinaattori Heikki Heikurinen, Tikkurilan seurakunnan vapaaehtoistoiminnan koordinaattori Päivi Mäkinen sekä Hämeenkylien seurakunnan pastori Matti Hyry.

7.10.2014

Työryhmä keskusteli saamastaan tehtävänannosta ja päätti

ehdottaa Vantaan seurakuntien toimintaohjeen tehtäväksi Allianssi ry, SOSTE:n, Taiteen edistämiskeskuksen ja Valtakunnallisen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry:n mallien pohjalta.

Työryhmä piti tärkeänä, että projektikoordinaattori Heikki Heikurinen konsultoi asiasta vielä seurakuntien työntekijöitä.

15.12.2014

Projektikoordinaattori Heikki Heikurinen konsultoi ehdotettua mallia Vantaan seurakuntien kasvatusasiansihteerin Iris Sotamaan, Korson seurakunnan lapsityönohjaaja Lea Heikkilän sekä Rekolan seurakunnan pyhäkoulusihteerin Terhi Kiiskisen kanssa.

24.2.2015

Laadittu toimintaohje toimitettiin kirkkoherrojen kokoukselle käsittelyyn ja lakimies Anita Saviojan tarkistettavaksi.

1.4.2015

Lopullinen korjattu versio on toimitettu Suurella sydämellä -ohjausryhmän puheenjohtajan, kirkkoherra Hannu Pöntisen kautta kirkkoherroille sähköpostilla tiedoksi.

Prosessikuvauksen perusteella voidaan todeta, että toimintaohjeen suunnittelussa on laajasti kuultu eri tahoja Vantaan seurakuntien sisällä ja samalla ollaan hyödynnetty muiden vapaaehtoistahojen toimintaohjeita. Edellä mainittujen kokoontumisten lisäksi toimintaohjetta on käsitelty myös muissa Suurella sydämellä -projekti- ja ohjausryhmän kokouksissa. (HH, PS)

Liite 10: Toimintaohje Lasten turvallisuutta lisäävät toimintatavat ja vapaaehtoisen rikostaustan selvittäminen Vantaan seurakunnissa

Yhtymän johtajan esitys Yhteinen kirkkoneuvosto hyväksyy Lasten turvallisuutta edistävät toimintatavat ja rikostaustan selvittäminen -toimintaohjeen.

Käsittely Kokouksessa yhtymän johtaja täydensi päätösesitystä seuraavasti:
Rikosrekisteriote pyydetään aina silloin, kun laki sen sallii.

Päätös Esitys hyväksyttiin käsittelyosassa tehdyillä muutoksilla.

Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Kokouksen puolesta

JANNE SILVAST
Janne Silvast
puheenjohtaja

ANITA SAVIOJA
Anita Savioja
sihteeri

Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun ja tehtyjen päätösten mukaiseksi.

Vantaalla 28. päivänä huhtikuuta 2015

SEPPO KALLIOKOSKI
Seppo Kalliokoski

ANNELI KARHUNEN
Anneli Karhunen

Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä 6.5.–4.6.2015 Vantaan seurakuntien ja Vantaan seurakuntayhtymän palvelukeskuksen ilmoitustauluilla, Unikkotie 5, 01300 Vantaa, ja sen nähtävänä pitämisestä on ilmoitettu 7.1.2015 seurakuntien ja Vantaan seurakuntayhtymän palvelukeskuksen ilmoitustauluilla.

Vantaalla 5. päivänä kesäkuuta 2015

Anita Savioja
yhteisen kirkkoneuvoston sihteeri

Vantaan seurakuntayhtymä

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Yhteinen kirkkoneuvosto

Kokouspäivämäärä
22.4.2015

Pöytäkirjan pykälä

Kieltojen perusteet	<p>Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot</p> <p>Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 5 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkista hankintaa koskevasta päätöksestä ei saa tehdä julkisista hankinnoista annetun lain mukaista valitusta, koska päätös koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua.</p> <p>Pöytäkirjan pykälät: 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 69, 70</p>
	<p>Oikaisuvaatimusoikeudesta aiheutuva valituskielto</p> <p>Koska päätöksestä voidaan tehdä kirkkolain 24 luvun 3 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:</p> <p>Pöytäkirjan pykälät: 67, 68, 71</p>
	<p>Alistusasiaa koskeva muutoksenhakukielto</p> <p>Kirkkolain 24 luvun 3 §:n 2 mom. mukaan oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka alistetaan tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen vahvistettavaksi.</p> <p>Pöytäkirjan pykälät:</p>
	<p>Erikseen säädetty muutoksenhakukiellot</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kirkkolain 24 luvun 14 §:n 2 mom:n, 2. hallintolainkäyttölain 5 §:n 2 mom:n, 3. kirkon virkaehtosopimuslain 19 §:n, tai 4. muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. <p>Pöytäkirjan pykälät ja valituskieltojen perusteet:</p>
	<p>Hankintoja koskevat muutoksenhakukiellot</p> <p>Hankintaa koskevista seuraavista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 8a §:n 2 mom. nojalla saa tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnyksen¹.</p> <p>Pöytäkirjan pykälät:</p>

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

<p>Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika</p>	<p>Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.</p> <p>Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään ja yhteystiedot:</p> <p>Vantaan seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto</p> <p>Käyntiosoite: Unikkotie 5, 01301 Vantaa Postiosoite: PL 56, 01301 Vantaa Telekopio: Sähköposti:</p> <p>Pöytäkirjan pykälät: 67, 68, 71</p> <p>Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Oikaisuvaatimuksen voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla). Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioaloajan päättymistä.</p>
<p>Oikaisuvaatimuksen sisältö</p>	<p>Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi – tiedot oikaisuvaatimuksen kohteena olevasta päätöksestä – millaista oikaisua päätökseen vaaditaan – millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan

1 Kansallisen kynnyksen suuruus on 30.000 € (tavarat –ja palvelut), 100.000 € (terveydenhoito –ja sosiaalipalvelut) ja 150.000 € (rakennus –ja käyttöoikeusurakat)

HANKINTAOIKAISU

<p>Hankintaoikaisun tekeminen</p>	<p>Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintayksikölle kirjallisen hankintaoikaisun (Hankintalaki 80-83 §).</p> <p>Toimitusosoite Hankintaoikaisu toimitetaan hankintayksikölle. Hankintayksikön yhteystiedot: Vantaan seurakuntayhtymä Käyntiosoite: Unikkotie 5, 01301 Vantaa Postiosoite: PL 56, 01301 Vantaa Telekopio: Sähköposti:</p> <p>Hankintaoikaisu on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Hankintaoikaisun voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä siitä, että sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Hankintaoikaisun on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioajan päättymistä.</p>
<p>Hankintaoikaisun sisältö</p>	<p>Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi - tiedot hankintaoikaisun kohteena olevasta päätöksestä - millaista oikaisua päätökseen vaaditaan - millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan <p>Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.</p>

VALITUSOSOITUS

<p>Valitusviranomaisen ja valitusaikea</p>	<p><u>Kirkollis- ja hallintovalitukset</u></p> <p>Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valitusviranomaisen ja yhteystiedot:</p> <p>Helsingin hallinto-oikeus</p> <p>Käyntiosoite: Ratapihantie 9, Helsinki Postiosoite: Ratapihantie 9, 00520 Helsinki Telekopio: 010 364 2079 Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi</p> <p>Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät: Valitusaikea 30 päivää</p> <p>Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät: Valitusaikea 30 päivää</p>
<p>Valitusviranomaisen ja valitusaikea</p>	<p><u>Kirkollisvalitus alistusasiassa</u></p> <p>Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valitusviranomaisen ja yhteystiedot: Valitusaikea 30 päivää</p> <p>Helsingin hiippakunnan tuomiokapituli, pöytäkirjan pykälät:</p> <p>Käyntiosoite: Bulevardi 16 B, V kerros, 00120 Helsinki</p> <p>Postiosoite: Bulevardi 16 B, V kerros, 00120 Helsinki Telekopio: 09 2340 3050 Sähköposti: helsinki.tuomiokapituli@evl.fi</p> <p>Kirkkohallitus, pöytäkirjan pykälät: Valitusaikea 30 päivää</p> <p>PL 185 (Satamakatu 11), 00161 Helsinki Telekopio: 09 1802 350 Sähköposti: kirkkohallitus@evl.fi</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö, pöytäkirjan pykälät: Valitusaikea 30 päivää</p> <p>PL 29 (Meritullinkatu 10), 00023 Valtioneuvosto Telekopio: 09 135 9335 (kirjaamo) Sähköposti: kirjaamo@minedu.fi</p>

	<p>Valitus markkinaoikeuteen</p> <p>Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut kirjallisesti tiedon asemaansa vaikuttavasta ratkaisusta tai tarjousmenettelyn ratkaisusta ja sen perusteista sekä kirjallisen ohjeen asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi (valitusosoitus). Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämisspäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä siitä, että sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.</p> <p>Hankinta-asiaan muutosta hakevan on lisäksi kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön ilmoittamaan osoitteeseen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Hankintayksikön yhteystiedot ovat edellä hankinta-oikaisua koskevassa kohdassa.</p> <p>Markkinaoikeuden yhteystiedot Valitusaika 14 päivää</p> <p>Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle osoitettuna osoitteeseen:</p> <p>Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki Telekopio: 010 364 3314 Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi</p>
Muutoksenhaku- ajan laskeminen	Valitus- ja oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisäännästä, tiedoksisääntipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisääntitodistukseen merkittynä aikana.
Valituskirjelmä	<p>Valituskirjelmässä <u>on ilmoitettava</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – valittajan nimi ja kotikunta – postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa – päätös, johon haetaan muutosta – miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi – perusteet, joilla muutosta vaaditaan <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.</p> <p>Valituskirjelmään <u>on liitettävä</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä – todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta – asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.</p> <p>Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalain (548/2007) tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua. Asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnyksarvon.</p>
Valitus- asiakirjojen toimittaminen	Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähtetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.
Oikeuden- käyntimaksu	Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) 3 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa 90 euroa ja markkinaoikeudessa 226 euroa, jollei lain 6 tai 7 §:stä muuta johdu.
	Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.